

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 8. aprīlī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Davida Džibuti un Danas Džibuti (turpmāk arī – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 39/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmo un otro daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta otrajam teikumam un spēkā neesošu ne vēlāk kā no 2019. gada 1. septembra.

2. 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmā daļa paredz papildināt Izglītības likuma 9. pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā: „(1¹) Privātajās izglītības iestādēs vispārējo izglītību un profesionālo izglītību pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē iegūst valsts valodā.”

Atbilstoši minētā likuma 7. pantam šis grozījums stājas spēkā: 1) 2019. gada 1. septembrī – attiecībā uz pirmsskolas izglītības programmu īstenošanu un pamatizglītības programmu īstenošanu 1.–7. klasē; 2) 2020. gada 1. septembrī – attiecībā uz pamatizglītības programmu īstenošanu 8. klasē un vidējās izglītības programmu īstenošanu 10. un 11. klasē; 3) 2021. gada

1. septembrī – attiecībā uz pamatizglītības programmu īstenošanu 9. klasē un vidējās izglītības programmu īstenošanu 12. klasē.

Savukārt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrā daļa paredz Izglītības likuma 9. panta otrās daļas, kas noteic gadījumus, kad izglītību var iegūt arī citā valodā, 1. un 2. punktu izteikt šādā redakcijā:

„1) izglītības iestādēs, kuras īsteno izglītības programmas saskaņā ar Latvijas Republikas divpusējiem vai daudzpusējiem starptautiskajiem līgumiem;

2) izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas pirmsskolas izglītības un pamatizglītības pakāpē, ievērojot šā likuma 41. panta noteikumus”.

Ar šiem grozījumiem kopš 2018. gada 16. aprīļa no Izglītības likuma 9. panta otrās daļas tika izslēgta norma, kas vispārīgi paredzēja, ka privātās izglītības iestādēs izglītību var iegūt citā valodā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēji kopā ar savu tēvu Tengizu Džibuti jau iepriekš ir vērsušies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot izvērtēt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās un

otrās daļas atbilstību Satversmes 1., 91. pantam, 110. panta pirmajam teikumam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam (pieteikums Nr. 159/2018).

Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 4. kolēģija 2018. gada 12. novembrī pieņēma lēmumu (turpmāk – kolēģijas 2018. gada 12. novembra lēmums):

1) ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam” pēc Pieteikuma iesniedzēju pieteikuma;

2) atteikties ierosināt lietu pēc Pieteikuma iesniedzēju pieteikuma par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas atbilstību Satversmes 91. pantam un 110. panta pirmajam teikumam;

3) atteikties ierosināt lietu pēc Pieteikuma iesniedzēju pieteikuma par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas atbilstību Satversmes 1., 91. pantam, 110. panta pirmajam teikumam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam;

4) atteikties ierosināt lietu pēc Tengiza Džibuti pieteikuma par lietas ierosināšanu.

Izskatāmajā pieteikumā kā pieteikuma iesniedzēji norādīti tikai Davids Džibuti un Dana Džibuti. Tāpat atkārtoti iesniegtajā pieteikumā ir mainījies prasījuma formulējums, proti, lūgts izvērtēt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās un otrās daļas atbilstību vienīgi Satversmes 91. panta otrajam teikumam.

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai ir jāizvērtē, vai atkārtoti iesniegtajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar kolēģijas iepriekš izvērtēto pieteikumu.

5. Attiecībā uz prasījumu izvērtēt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas atbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam kolēģijas 2018. gada 12. novembra lēmumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēji nav pamatojuši, kā 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas izteikšana jaunā redakcijā, no Izglītības likuma 9. panta otrās daļas izslēdzot normu, kas paredzēja tiesības privātās izglītības iestādēs iegūt izglītību citā valodā, radījusi viņu pamattiesību aizskārumu. Normas izslēgšana no likuma pati par sevi nerada pienākumu privātajās izglītības iestādēs iegūt vispārējo pamata vai vidējo izglītību valsts valodā. Šādu pienākumu radīs

Izglītības likuma 9. panta 1.¹ daļa kopsakarā ar pārejas noteikumiem par šīs normas spēkā stāšanos.

Atkārtoti iesniegtajā pieteikumā vairs netiek apstrīdēta 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas, ar kuru jaunā redakcijā izteikts 9. panta otrā daļas 1. punkts, atbilstība Satversmes 91. panta otrajam teikumam. Pieteikuma iesniedzēji uzsver, ka, ņemot vērā kolēģijas 2018. gada 12. novembra lēmumā izteiktās atziņas, viņi par neatbilstošu Satversmes 91. panta otrajam teikumam uzskata 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otro daļu, ar kuru jaunā redakcijā izteikts Izglītības likuma 9. panta otrā daļas 2. punkts.

Tomēr pārējie Pieteikuma iesniedzēju apsvērumi šajā pieteikuma daļā pēc būtības ir palikuši nemainīgi. Pieteikumā ietvertu formulējumu un pirms tam jau minēto argumentu izklāsta un struktūras izmaiņas vai apjoma palielināšana vien pašas par sevi nav uzskatāmas par tādām, kas izmaina pieteikumā ietvertā juridiskā pamatojuma saturu pēc būtības. Pieteikuma iesniedzēju papildu argumenti kopumā neizmaina iepriekš Satversmes tiesas kolēģijas izvērtētajā pieteikumā norādīto juridisko pamatojumu un nenovērš kolēģijas 2018. gada 12. novembra lēmumā konstatētos trūkumus. Proti, Pieteikuma iesniedzēji nav pamatojuši, ka viņu pamattiesību aizskārums izriet tieši no 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas atbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

6. Attiecībā uz prasījumu izvērtēt 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam kolēģijas 2018. gada 12. novembra lēmumā norādīts: pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kāpēc Satversmes 91. panta otrais teikums liegtu likumdevējam noteikt, ka privātās mācību iestādēs vispārējās pamata vai vidējās izglītības iegūšana jānodrošina valsts valodā.

Izskatāmajā pieteikumā ir papildināts tā juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam.

Tādējādi šajā prasījuma daļā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

7. Izskatot iepriekš iesniegto pieteikumu Nr. 159/2018, kolēģija 2018. gada 12. novembra lēmumā jau ir atzinusi, ka:

- 1) pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai;
- 2) Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu;
- 3) Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskārums radīsies nākotnē. Līdz ar to uz izskatāmo pieteikumu nav attiecināma Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā un ceturtnā daļa.

Minētos apstākļus Satversmes tiesas kolēģijai atkārtoti vērtēt nav nepieciešams.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta otrajam teikumam” pēc pieteikuma, kuru iesnieguši Davids Džibuti un Dana Džibuti (pieteikums Nr. 39/2019).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2019. gada 4. martā ir ierosināta lieta Nr. 2019-04-01 „Par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta otrajam teikumam un 112. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir uzaicināta līdz

2019. gada 7. maijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par 2018. gada 22. marta likuma „Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta otrās daļas atbilstību Satversmes 91. panta otrajam teikumam pēc pieteikuma, kuru iesnieguši Davids Džibuti un Dana Džibuti (pieteikums Nr. 39/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš